

INFORMATÍVNY MATERIÁL

O REALIZOVANÝCH AKTIVITÁCH VONKAJŠÍCH EKONOMICKÝCH VZŤAHOV A EKONOMICKEJ DIPLOMACIE SR V ZAHRANIČÍ V ROKU 2023

OBSAH

1. EKONOMICKÁ DIPLOMACIA ZAČÍNA DOMA	3
KOORDINÁCIA AKTIVÍT EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	3
KONCEPCIA VONKAJŠÍCH EKONOMICKÝCH VZŤAHOV A EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	4
NÁSTROJE EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	4
SLUŽBY EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	6
2. VONKAJŠIE EKONOMICKÉ VZŤAHY	7
EURÓPA	7
AMERIKA	14
ÁZIA	15
AFRIKA	20
PROJEKTOVÁ SCHÉMA EKONOMICKEJ DIPLOMACIE	20

Ekonomická diplomacia je integrálnou súčasťou zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Dynamiku jej fungovania odráža strategický dokument **Koncepcia vonkajších ekonomických vzťahov a ekonomickej diplomacie** na roky 2022-2030 (ďalej len „Koncepcia“). Komplementárnym cieľom Koncepcie je zlepšenie využívania nástrojov proexportnej politiky prispievajúc k skvalitneniu exportnej výkonnosti SR. Hlavným finančným nástrojom podujatí ekonomickej diplomacie je na rezorte dlhodobo etablovaná projektová schéma „Projekty ekonomickej diplomacie“.

KOORDINÁCIA AKTIVÍT EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Word cloud visualization of the top 100 terms from the 'Pravda' newspaper corpus. The most prominent terms are 'EKONOMICKA DIPLOMACIA SR' and 'PENIAZE EKONOMIKA MANAGEMENT'. Other significant terms include 'INFLACIA', 'CLO', 'DEJAVOS', 'HOP CYBER', 'BURZA', 'PARTNERI', 'PRACA', 'USD', 'KAPITAL VLASTI', 'BENI RICAD', 'LOCI', 'CASH FLOW', 'FINANCIE', 'EXPORT', 'DOLAR', 'DETERMINANTY', 'SPOLUKRMA', 'INFLACIA', 'CLO', 'DEJAVOS', 'HOP CYBER', 'BURZA', 'PARTNERI', 'PRACA', 'USD', 'KAPITAL VLASTI', 'BENI RICAD', 'LOCI', 'CASH FLOW', 'FINANCIE', 'EXPORT', 'DOLAR', 'DETERMINANTY', 'SPOLUKRMA'.

¹ Hlavní štátni aktéri vonkajších ekonomických vzťahov – MZVEZ SR, MH SR, MDV SR, MPRV SR MIRRI, MF SR, EXIMBANKA SR, SARIO, Slovakia Travel, SBA. Neštátni aktéri – napr. SOPK, RÚZ, AZZZ, Klub 500 a iní.

najvýznamnejšie teritória pre diverzifikáciu slovenského exportu.

Rezort diplomacie sa otvára odborným rezortom a víta posilnenie v oblasti ekonomickej diplomacie, dôkazom čoho je **uzatváranie strategických partnerstiev s relevantnými aktérmi vonkajších ekonomických vzťahov pri vysielaní expertov** (cestovný ruch, investície, inovácie) na zastupiteľské úrady SR v zahraničí. V závere minulého roka bol sfinalizovaný návrh trilaterálnej dohody medzi MZVEZ SR, MH SR a SARIO k *implementácii opatrenia v rámci Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií 2030, ktorého hlavnou úlohou je aktívne lákanie zahraničných investícií a podpora zahraničného obchodu prostredníctvom zahraničného zastúpenia agentúry SARIO vo vybraných krajinách so zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí* (Dohoda podpísaná v januári 2024).

KONCEPCIA VONKAJŠÍCH EKONOMICKÝCH VZŤAHOV A EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Cieľom Koncepce z dielne MZVEZ SR a MH SR je prispievať k inkluzívnemu a udržateľnému hospodárskemu rastu Slovenska a zvyšovať konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky. Okrem uvedeného strategického cieľa definuje koncepcia päť čiastkových cieľov:

- *diverzifikácia teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu SR,*
- *prílev zahraničných investícií s vyššou pridanou hodnotou,*
- *vytváranie priaznivého medzinárodného prostredia na*

presadzovanie obchodno-ekonomických záujmov SR,

- *zlepšenie využívania nástrojov proexportnej politiky,*
- *zvýšenie efektívnosti ekonomickej diplomacie.*

Pre efektívnu a účinnú implementáciu Koncepce bol štátnymi aktérmi VEV vypracovaný Akčný plán na roky 2023-2024, ktorý rozpracováva čiastkové ciele do konkrétnych úloh s určením gestorstva. MZVEZ SR je gestorm piatich úloh², pri štyroch ďalších je kľúčovým partnerom. Koordináciu a monitorovanie plnenia úloh zabezpečovalo v roku 2023 MH SR v úzkej súčinnosti s MZVEZ SR prostredníctvom pracovných skupín Rady vlády SR pre konkurencieschopnosť a produktivitu³.

NÁSTROJE EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

V roku 2023 realizovalo MZVEZ SR viaceré podujatia na podporu slovenských podnikateľov a súčasne modernizovalo ponuku nástrojov ekonomickej diplomacie. Rezort diplomacie sa zapájal do medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a vývoja doma aj v zahraničí. Doma cez formát **Inovačné dni**, ktorý viedol štátny tajomník MZVEZ SR. Zahraničným veľvyslancom akreditovaným pre SR sa

² 1. Mapovanie aktivít VEVaED, 2. Podpora internacionalizácie inovatívnych spoločností a prezentácia inovačného potenciálu Slovenska (Inovačné dni), 3. Podpora exportného a vedecko-výskumného potenciálu regiónov (Z regiónov do sveta), 4. Podpora strategického dialógu o proexportnej politike Slovenska (Exportné fórum), 5. Proexportná podpora perspektívnych odvetví a služieb (Firemné dni).

³ 1. Pracovná skupina pre ekonomickú diplomaciu a jednotnú prezentáciu Slovenska v zahraničí (PS EDaJP; vedie MZVEZ SR), 2. Pracovná skupina pre podnikateľské prostredie, export a investície (PS PPEI; vedie MH SR)

predstavili technologicky zaujímavé domáce spoločnosti a vedecko-výskumné inštitúcie. MZVEZ SR touto platformou prispieva k zvyšovaniu povedomia, predstavuje investičné príležitosti, podporuje uzatváranie nových partnerstiev. Zahraniční veľvyslanci navštívili v minulom roku:

- spoločnosť Mobility & Innovation Production vyvíjajúcu bezemisné pohony pre mestské autobusy,
- Photoneo - oblasť vizuálne navádzanej robotiky,
- výrobcu energeticky sebestačných mikrodomov Ecocapsule,
- technologický startup Simplicity – autor aplikácie „mesto vo Vašom telefóne“,
- spoločnosť MicroStep-MIS špecializovanú na vývoj a výrobu monitorovacích a informačných systémov v oblasti životného prostredia,
- v Žilinskom samosprávnom kraji sa prezentovala Žilinská univerzita a spoločnosti Be Lenka, AT Crystals, Germ, Nilio Brewery, Perbiotix, Asseco CEIT Žilina.

So zámerom užšie spolupracovať s vyššími územnými celkami a predstaviť regiónom možnosti a nástroje ekonomickej diplomacie sa realizoval aj v minulom roku cyklus podujatí **Z regiónov do sveta**. Cieľom okrúhlych stolov a diskusií je spoznať potenciál, potreby a plány malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) v danom regióne, zvýšiť prepojenie regionálnych MSP, vedeckých a vzdelávacích inštitúcií doma

i v zahraničí. Na podujatí aktívne participujú VÚC, MZVEZ SR i iné ÚOŠS. Praktická časť programu sa venuje návšteve vybraných spoločností a vzdelávacích inštitúcií. V období 2021-2023 sa podujatia organizovali vo všetkých samosprávnych krajoch s výnimkou Bratislavského samosprávneho kraja. Podujatí sa zúčastnilo takmer 650 účastníkov, z toho vyše 400 predstaviteľov MSP. V regiónoch bolo uskutočnených 36 pracovných návštev spoločností a 12 návštev vzdelávacích inštitúcií.

V roku 2023 pokračovalo MZVEZ SR i s formátom **Firemné dni**, ktorý je venovaný diplomatom povereným agendou ekonomickej diplomacie pôsobiacim na ZÚ SR v zahraničí. SHRS/Odbor podnikateľského centra (ďalej len „POCE“) pravidelne zabezpečoval online prezentácie slovenských subjektov s proexportným potenciálom z vybraného odvetvia národného hospodárstva. Diplomatom sa prezentovali spoločnosti z perspektívnych oblastí s inovačným potenciálom, ale aj z tradičných odvetví. Zámerom je podpora a pomoc slovenským firmám pri etablovaní sa alebo rozširovaní svojich exportných a investičných aktivít na zahraničných trhoch, zároveň zvýšenie informovanosti ekonomických diplomatov. V rámci uvedeného cyklu sa od roku 2021 odprezentovalo 73 slovenských podnikateľských subjektov. V roku 2023 sa na deviatich Firemných dňoch predstavilo 36 spoločností z oblasti stavebníctva, elektrotechnického priemyslu, pôdohospodárstva, nábytkárskeho,

farmaceutického, zbrojárskeho, chemického priemyslu, IT technológií, ale aj kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu.

Najväčším profilovým podujatím ekonomickej diplomacie na tému udržateľného rastu, exportu a internacionalizácie domácich spoločností bolo aj minulý rok **Exportné fórum**. Cieľom podujatia je vytvorenie priestoru na priamy kontakt podnikateľov s ekonomickými diplomatmi a ostatnými aktérmi štátnej správy s ponukou proexportných služieb a na výmenu názorov o nastavení, prioritách a nástrojoch proexportnej politiky Slovenska. Tretí ročník sa uskutočnil v októbri 2023 v priestoroch Kulturparku v Košiciach. Súčasťou Exportného fóra boli B2G rokovania slovenských spoločností so slovenskými ekonomickými diplomatmi. V roku 2023 sa uskutočnilo rekordných 712 priamych konzultácií. V rámci tzv. Mini-Expo⁴ bolo umožnené 13-tim zainteresovaným aktérom VEV prezentovať svoju ponuku proexportných nástrojov. Tretieho ročníka sa zúčastnilo vyše 340 účastníkov, z toho 163 predstaviteľov podnikateľských subjektov. Na 6 odborných paneloch a prednáškach vystúpilo v rámci programu 22 hostí.

Na tretí ročník Exportného fóra nadviazala **Porada ekonomických diplomatov**. Zúčastnilo sa jej 63 diplomatov poverených agendou ekonomickej diplomacie spolu so zástupcami štátnych a verejných inštitúcií poskytujúcich proexportné služby. Okrem diskusií k nastaveniu ekonomickej

diplomacie, jej prioritám a výhľadu, bola neoddeliteľnou súčasťou porady ED aktívna účasť partnerov - MH SR, SARIO a Eximbanky SR, vrátane participácie profesijných zväzov a združení. V rámci programu bolo navštívených sedem výrobných spoločností v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji. Na pôde Univerzitného vedeckého parku TECHNICOM v Košiciach sa predstavilo päť vzdelávacích centier.

SLUŽBY EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Miestom prvého kontaktu pre podnikateľov je na MZVEZ SR odbor **Podnikateľského centra**, ktorý v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí poskytuje podnikateľskej verejnosti informácie týkajúce sa veľtrhov, výstav, tendrov, podnikateľských misií, nových podnikateľských príležitostí. Uvedené zverejňuje na webstránke ministerstva, ako aj v mesačnom vydaní Newslettera a na sociálnej sieti LinkedIn „Economic Diplomacy (Ministry of Foreign and European Affairs of the Slovak Republic)“.

Odbor POCE prezentuje služby ekonomickej diplomacie i na významných veľtrhoch a konferenciách cez zastúpenie v národnom stánku v tzv. **Exportnom dome**, ktorého cieľom je poskytovanie informácií o proexportných službách aktérov VEV a prezentácia aktivít v oblasti podpory zahranično-obchodných záujmov. V roku 2023 malo MZVEZ SR svoje zastúpenie v Exportnom dome v rámci 48. ročníka medzinárodnej poľnohospodárskej výstavy Agrokomplex Nitra.

⁴ Vystavovatelia – aktéri VEV - prezentujú svoje proexportné služby v spoločnom stánku.

2. VONKAJŠIE EKONOMICKÉ VZŤAHY

Presadzovať slovenské ekonomické záujmy v zahraničí sa darí etablovanej sieti **65 zastupiteľských úradov**, ktoré spolu s **generálnymi konzulátmi** zastupujú slovenský záujem v hostiteľskej krajine. Spolu s relevantnými aktérmi VEV aktívnymi v oblasti podpory exportu, investícií a cestovného ruchu sa spoločne zasadujú za lepšie podmienky prístupu slovenských podnikateľov na zahraničný trh.

V roku 2023 sa prostredníctvom ekonomickej diplomacie realizovalo v zahraničí **522 aktivít**, z toho aktívna účasť na 104 veľtrhoch a výstavách, 135 individuálnych obchodných rokovaní, 72 ekonomicky orientovaných prezentácií SR, 44 podnikateľských misií vrátane misií spojených so štátnou návštevou, 9 medzivládnych a zmiešaných komisií a iných podujatí. Z realizovaných aktivít vyberáme na kontinentálnom princípe nasledovné:

EURÓPA

Slovenská republika, ako členská krajina Európskej únie, má prirodzene najužšie ekonomické väzby s krajinami Európskej únie. Rozhodujúca časť slovenského exportu smerovala v roku 2023 do európskeho hospodárskeho priestoru (cca 80 %⁵), koncentrovalo sa v ňom 56 % všetkých aktivít ekonomickej diplomacie.

V roku 2023 pokračovala mimoriadne intenzívna dynamika obchodno-ekonomických aktivít s našim najbližším susedom, Českou republikou. Slovenské firmy mali početné zastúpenie na najvýznamnejších veľtrhoch v **Českej republike** – národná expozícia Slovakia Travel na **31. Medzinárodnom veľtrhu cestovného ruchu**

Holiday World v Prahe, účasť slovenských inovatívnych firiem z oblasti obrany a bezpečnosti v národnom stánku na zbrojárskom veľtrhu *IDET 2023* v Brne, česko-slovenský pavilón na **27. Svetovom cestnom kongrese** v Prahe, či národný stánok podporený v rámci národného projektu *Podpora a internacionalizácia MSP* na **64. Medzinárodnom strojárskom veľtrhu** v Brne. Šiestim slovenským vinárom boli udelené početné ocenenia na medzinárodnej súťaži vín *Prague Wine Trophy 2023*. Významným prínosom pre Slovensko bola pracovná návšteva podpredsedníčky vlády Slovenskej republiky a ministra investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie s expertnou delegáciou v Prahe, ktorá bola zameraná na výmenu skúseností s využívaním európskych prostriedkov. Ďalšiemu prehĺbeniu bilaterálnej relácie s Českom prispelo aj spoločné zasadnutie vlád SR a ČR v Trenčíne.

Vo vzťahu k **Maďarsku** bol zaznamenaný útlm záujmu zo strany maďarských firiem a inštitúcií o spoluprácu, ktorého hlavným dôvodom bola hospodárska situácia spôsobená vysokou mierou inflácie v roku 2023 s negatívnym vplyvom na podnikateľský sektor. Aktivity sa zameriavali najmä na rozvoj cestovného ruchu na Slovensku za výraznej podpory Slovakia Travel. V rámci národnej expozície sa na veľtrhu cestovného ruchu *UTAZÁS* predstavilo 10 vystavovateľov zastupujúcich slovenské regióny. B2B rokovania s maďarskými a zahraničnými tour operátormi absolvovali slovenské spoločnosti počas podujatia *MICE Business Day*.

V **Poľsku** bolo Slovensko zastúpené na ekonomicky orientovaných prezentáciách *Podnikajte v Poľsku* a na konferencii *Ako rozvíjať podnikanie na Slovensku a v Česku?*

⁵ Zdroj: štatistický úrad SR

Slovenské energetické spoločnosti sa zúčastnili podnikateľskej misie a semináru o jadrovej energetike v Krakowe. Potravinárske firmy boli propagované na veľtrhu výrobcov privátnych značiek *Future Private Labels Expo* v Kielcach. V národnom stánku sa predstavilo 12 slovenských potravinárov. Svoje zastúpenie mali slovenské spoločnosti aj na *Európskom dni kybernetickej bezpečnosti* vo Varšave a kongrese *Cybersec fórum* v Katowiciach. Na chýbajúci jednotný hospodársky dialóg k relácii na riešenie kritickej cestnej infraštruktúry na Slovenskej strane a potrebu zriadenia pobočky Poľskej turistickej organizácie na Slovensku reflektovalo *21. slovensko-poľské hospodárske fórum* v Spišskej Novej Vsi. Možnosti dodávok LNG plynu z Poľska na Slovensko bolo venované rokovanie ŠTAT MH SR s poľskou ministerkou pre klímu a životné prostredie. Silným signálom pre zapojenie sa do povojnovej rekonštrukcie Ukrajiny a podpory implementácie projektov slovenských podnikateľských subjektov bola prezentácia Slovenska na dvoch podujatiach *ReBuild Ukraine* vo Varšave za účasti 36 spoločností z oblasti stavebníctva, energetiky, elektrotechniky, ropného a plynárenského priemyslu. Prínosom účasti Slovenska na podujatiach bolo posilnenie postavenia SR ako rešpektovaného partnera pre medzinárodnú spoluprácu.

Ťažiskom ekonomickej diplomacie v **Nemecku** bola aktívna podpora a realizácia aktivít na implementáciu nových trendov ako digitalizácia, kybernetická bezpečnosť, či podpora bilaterálnej medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce. Nosnou aktivitou bolo odvetvie energetiky a hľadanie potenciálnych príležitostí, ktoré by mohli poskytnúť prístup Slovenska k regazifikačným kapacitám v termináloch na skvapalnený zemný plyn (LNG) na území Nemecka. Bilaterálna hospodárska spolupráca bola podporená v rámci medzinárodných veľtrhov – *ITB Berlin*, *Hannover Messe* či *Anuga*, na ktorých bolo Slovensko zastúpené.

Na robotizáciu, digitálne zdravotníctvo a digitálnu transformáciu bola zameraná podnikateľská misia do Berlína. Slovenská republika bola po prvýkrát partnerskou krajinou *5. ročníka konferencie automobilového priemyslu* organizovanej Centrom inovácií a priemyselných inkubátorov v Magdeburgu. Počas návštevy prezidentky SR a jej delegácie v Magdeburgu rezonovali predovšetkým témy týkajúce sa novej spolupráce v oblasti vodíkových technológií, biomedicínskeho inžinierstva či výroby materiálov a výrobných technológií v oblasti strojárstva. V rámci stretnutia vedenia inštitútu so ŠTAT MH SR a predstaviteľmi slovenskej akademickej obce boli prezentované aktivity strojnícnych fakúlt TUKE a STU v Bratislave, ako aj Kempelenovho inštitútu inteligentných technológií.

Príkladom vhodne zvolenej formy podujatia, spolupráce s lokálnym partnerom a partnerstva MZVEZ SR so Slovakia Travel, bolo kooperačné podujatie poskytovateľov služieb cestovného ruchu *Discover Central Europe* v Mníchove. Podujatie vytvorilo priestor pre destinačnú prezentáciu Slovenska a priame obchodné rokovania s poskytovateľmi služieb cestovného ruchu z Bavorska. Ďalšími kľúčovými aktivitami s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti slovenského hospodárstva bola *Slovensko – Bavorská medzivládna komisia* v Bratislave, *Hospodárska misia* ŠTAT MZVEZ SR v Mníchove a v Štuttgarte, *Hospodárske fórum Ost – West* v Regensburgu, či účasť slovenských expertov na samite a veľtrhu *Hydrogen Dialogue 2023* v Norimbergu. Regionálny rozmer spolupráce s dôrazom na duálne vzdelávanie umožnila pracovná návšteva predsedu Bratislavského samosprávneho kraja a neskôr expertnej delegácie Prešovského samosprávneho kraja v Mníchove. Zásadným činiteľom rozvoja hospodárskych vzťahov bola v priebehu roka účasť slovenských subjektov na medzinárodných veľtrhoch v Mníchove, Štuttgarte, Friedrichshafene a Norimbergu – *Transport and Logistics*, *Power to Drive*,

automobilový veľtrh *IAA Mobility*, veľtrh informačných technológií *IT-SA*, *Fakuma* a iné. ŠTAT1 MZVEZ SR vystúpila počas pracovnej návštevy Nemecka na expertnom okrúhlym stole na tému obnovy Ukrajiny. Do Nemecka smerovala aj pracovná cesta ŠTAT MH SR, počas ktorej bolo podpísané memorandum o porozumení (ďalej len „MoU“) medzi SPP a energetickým koncernom RWE, čím Slovensko pokračuje v zabezpečovaní ďalšej strategickej úlohy pre posilnenie svojej energetickej nezávislosti.

S **Rakúskom** pokračovala minulý rok úzka spolupráca high-level podujatím *Invest in Austria* vo Viedni. Primárnym záberom boli B2B rokovania zahraničných firiem (vrátane 13 inovatívnych slovenských spoločností) s rakúskymi spoločnosťami ale aj priame, vopred dohodnuté rokovania s rakúskou vládou v konkrétnych strategických projektoch. Zámerom prezentačného podujatia slovenských potravinárskych subjektov počas *Street Fest-u* vo Viedni, ktoré sa uskutočnilo pri príležitosti 30. výročia vzniku Slovenskej republiky a nadviazania bilaterálnych vzťahov s Rakúskou republikou, bolo umožniť slovenským spoločnostiam z potravinárskeho segmentu prezentovať a propagovať svoje produkty. Súčasťou podujatia bola aj prezentácia potenciálu cestovného ruchu realizovaná v úzkej súčinnosti so Slovakia Travel a Bratislava Region Tourism. Na už tradičnom podujatí *Doing Business in Austria* získalo 25 zástupcov slovenskej podnikateľskej sféry praktické informácie o možnostiach etablovania sa na rakúskom trhu. Nadviazať partnerstvo s obchodnými agentmi združenými pod Rakúskou obchodnou komorou umožnila takmer 100 zástupcom slovenských spoločností *Kooperačná burza slovenských firiem s obchodnými zástupcami WKÖ*. Cieľom podujatia bola podpora vývozu slovenských MSP prostredníctvom na mieru šitých B2B rokovaní. Možnostiam zapojenia slovenských podnikateľov do verejného obstarávania v Rakúsku bol venovaný odborný seminár

určený malým a stredným firmám v Bratislave. Koncom roka sa uskutočnila sektorovo orientovaná misia riaditeľov slovenských stredných odborných škôl v Rakúsku za účelom výmeny skúseností v oblasti duálneho vzdelávania.

Produkcia jadrovej energie vo **Francúzsku**, podobne ako na Slovensku, tvorí viac ako 3/4 jeho spotreby elektrickej energie. Francúzsko sa tak stáva prirodzeným spojencom Slovenska v oblasti jadrovej energetickej politiky. V tejto súvislosti boli rámcované 3 misie kľúčových slovenských energetických podnikov pri politickom zastrešení zo strany MH SR, ktoré mali za cieľ posilniť a diverzifikovať technologické a personálne kapacity slovenského jadrového parku. Tieto aktivity vyústili do podpisu dvoch memoránd o spolupráci v oblasti jadrovej energetiky. Významný potenciál pre vzájomnú spoluprácu predstavuje aj oblasť vodíkových technológií. Potenciál na bilaterálne konzorciá so slovenským vodíkovým klastrom, združeným v Národnej vodíkovej asociácii Slovenska, vyústil do spoločného MoU. S cieľom prepojiť slovenské vesmírno-letecké firmy s potenciálnymi partnermi nielen z Francúzska, ale aj z Nemecka, USA a Izraela, sa uskutočnila podnikateľská misia 6 slovenských firiem na leteckom veľtrhu *Le Bourget 2023* v Paríži. Slovensko malo svoje zastúpenie prostredníctvom národného stánku aj na už tradičných priemyselných a agropotravinárskych výstavách a veľtrhoch *SIAL*, *JEC World* a *Global Industrie*. Za účelom prezentácie Slovenska ako investičnej destinácie bolo v spolupráci so SARIO zorganizované podujatie so zástupcami agentúry MEDEF (najväčšia asociácia zamestnávateľských federácií vo FR). Na podujatí bola dohodnutá budúca spolupráca pozostávajúca najmä z identifikácie cieľov pre slovenské akvizície a hľadania potencionálnych francúzskych investorov.

Kapacity slovenského priemyslu, vrátane MSP sa podarilo vo **Veľkej Británii**

predstaviť na viacerých veľtrhoch a výstavách – *London Fashion Week, International Food and Drink Event, Wine Fair, London Design Festival – Material Matters, World Travel Market, Defence and Security Equipment International (DSEI)*. Pracovná cesta podpredsedu vlády SR pre legislatívu a strategické plánovanie mala za cieľ prezentovať britským partnerom nový slovenský model nájomného bývania ako aj projekt *Digitálne dvojča*. Zámerom podnikateľskej misie do Wales-u bola podpora slovenských podnikateľov a posilnenie obchodných väzieb slovenských firiem pôsobiacich v sektoroch cirkulárnej ekonomiky a medicíny.

Vo vzťahu k **Írsku** pokračovalo napĺňanie ambície dynamizácie kontaktov a identifikácie príležitostí ďalšieho rozvoja írsko-slovenských vzťahov v oblasti ekonomickej a obchodnej spolupráce, podpory investícií, cestovného ruchu, spolupráce miest a regiónov, či vedeckých a vzdelávacích inštitúcií. V rámci uvedených cieľov sa Slovensko úspešne prezentovalo na medzinárodnom veľtrhu cestovného ruchu *Holiday World Show* v Dubline.

Spolupráca v oblasti posilňovania strategického energetického dialógu bola témou viacerých politických konzultácií medzi **Talianskom** a Slovenskou republikou. Počas oficiálnej návštevy talianskeho prezidenta na Slovensku boli podpísané memorandá o porozumení medzi SPP a tromi talianskymi spoločnosťami k riešeniu vplyvov energetickej krízy a hľadaniu možností diverzifikácie dodávok plynu pre Slovensko. Počas návštevy predsedu NR SR v Ríme bolo podpísané MoU v oblasti výskumu a vývoja nového čistého vodíka, ako aj MoU o spolupráci pri zabezpečení alebo posilnení dodávok LNG. Pomoci Ukrajine pri preprave poľnohospodárskych a ďalších komodít, ako aj jej povojnovej rekonštrukcii boli venované dve expertné podujatia v Ríme a Terste, na ktorých zástupcovia slovenskej a talianskej vlády, EK v Ríme, WFP vrátane

relevantných slovenských a talianskych spoločností z oblasti infraštruktúry, transportu a nákladnej prepravy diskutovali možnosti realizácie železnično-námorného koridoru medzi Ukrajinou, Slovenskom a Talianskom v oboch smeroch.

Vzostupná úroveň obchodno-ekonomických aktivít bola zaznamenaná so **Španielskom**. Počas roka viedlo do regiónu viacero delegácií – delegácia ministra dopravy a výstavby SR s účasťou na podujatí *Mobile World Congress Barcelona*, delegácia Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“) s účasťou na medzinárodnom veľtrhu obrany a bezpečnosti *FEINDEF* v Madride, delegácia Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej len „MIRRI SR“) s účasťou na medzinárodnom veľtrhu *Smart City Expo Barcelona*, alebo účasť na veľtrhu vzdelávacích technológií a inovácií *SIMO Educación 2023*. Spoluprácu v obrannom priemysle taktiež prehĺbila spoločná pracovná návšteva PV SR a ŠTAT MO SR v Granade. Jednou z najdôležitejších udalostí roku 2023 bola pracovná návšteva španielskej ministerky priemyslu, obchodu a cestovného ruchu na Slovensku, ktorá s ministrom dopravy a výstavby SR podpísala MoU v cestovnom ruchu. Posilnenie spolupráce s jednotlivými španielskymi regiónmi umožnila ekonomická prezentácia Slovenska na pôde Obchodnej komory vo Valencii. Silný investičný potenciál Slovenska bol prezentovaný počas podnikateľskej misie v Madride.

Začiatkom roka smerovala do **Portugalska** pracovná cesta ŠTAT MZVEZ SR, ktorá uskutočnila konzultácie so ŠTAT MZV Portugalska pre internacionalizáciu. Hlavnými témami rokovania boli energetická kríza spôsobená ruskou agresiou na UA, využívanie obnoviteľných zdrojov, možnosti prehĺbenia ekonomickej spolupráce, automobilový sektor, návrat talentov zo zahraničia, smart cities a digitalizácia. Slovenská republika sa prostredníctvom národného stánku prezentovala na veľtrhu *Lisbon Food Affair*, na veľtrhu Portugal Smart Cities a na veľtrhu

International Golf Travel Market. Téma inovácií bola venovaná najväčšia technologická konferencia a veľtrh na svete - WEB summit, na ktorej sa v minulom roku zúčastnilo viac ako 70 tisíc návštevníkov zo 153 krajín sveta. V spolupráci so SARIO a SBA sa na podujatí prezentovalo 12 inovatívnych spoločností so Slovenska.

Počas návštevy ŠTAT SECO (MH CH) v Bratislave bola podpísaná Rámcová dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a **Švajčiarska** o implementácii 2. švajčiarskeho príspevku na kohéziu a migráciu, ktorého finančné prostriedky sú určené na odborné vzdelávanie, udržateľný turizmus (zameranie na biodiverzitu) a zdravotníctvo. Slovenské kúpeľníctvo a cestovný ruch boli prezentované na výročnom sympóziu švajčiarskych malých a stredných podnikov v Badene. Možnosť prezentovať svoj potenciál, preniknúť a presadiť sa na švajčiarskom trhu mali slovenské spoločnosti na networkingových podujatiach *EMUS Forum 2023* v Zürichu a na podujatí švajčiarskej Stredoeurópskej obchodnej komory v oblasti IT.

Úvod roka 2023 bol vo vzťahu k **Holandsku** venovaný predovšetkým štátnej návšteve holandského kráľovského páru na Slovensku, ktorú sprevádzala početná obchodná misia. Počas návštevy sa uskutočnilo business fórum *The Future is Now*. Išlo o jedno z najvýznamnejších biznis fór minulého roka, na ktorom sa zúčastnilo vyše 80 slovenských a 30 holandských spoločností z oblasti zelenej ekonomiky, obehového hospodárstva, recyklácie, inovácií v oblasti

životného prostredia, stavebníctva a digitalizácie. Slovenské spoločnosti mali svoje zastúpenie aj na veľtrhu spotrebiteľského tovaru *PLMA* v Amsterdame.

Na **Island** smerovala návšteva ministra investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a ministra životného prostredia SR, ktorých sprevádzala podnikateľská misia zameraná na sektor geotermálnej a obnoviteľnej energie.

S cieľom podporiť značku Good Idea Slovakia sa v spolupráci so Slovakia Travel a Enjoy Slovakia DMC uskutočnil prezentačný workshop o Slovensku ako o vhodnej destinácii pre turizmus a enoturistiku. Na podujatí sa zúčastnilo 15 nórskeho subjektov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu. Na *Medzinárodnom veľtrhu vzdelávania* v **Nórsku** úspešne prezentovala Slovensko Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a 1. Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského v Martine.

Vo februári navštívil minister hospodárstva SR závod na výrobu jadrového paliva vo Västeråse. Jeho pracovná cesta do **Švédska** prispela k podpisu zmluvy Slovenských elektrární, a.s. o dodávke jadrového paliva pre jadrové elektrárne na Slovensku. V júni sa v rámci letnej školy *Smart City Academy 2023* uskutočnila študijná cesta 12 zástupcov slovenských samospráv,

architektov a zástupcu Slovenského hydrometeorologického ústavu (ďalej len „SHMÚ“) v meste Malmö. Zameraním bol prenos skúseností v oblasti kvality ovzdušia, jej monitoringu a zlepšenia v procese budovania inteligentných miest. Spoločná pracovná cesta MiH SR a ŠTAT MH SR bola venovaná investícií Volvo na Slovensku, vrátane otvorenia leteckej linky Göteborg-Košice. Navštívili tiež vedecký park Lindholmen a Technickú univerzitu Chalmers s cieľom vybudovať podobnú spoluprácu v košickom regióne.

Ťažiskovou oblasťou bilaterálnej spolupráce s **Fínskom** bol aj počas roka 2023 obranný priemysel s cieľom modernizácie Ozbrojených zborov SR. V priebehu celého roka pokračovala implementácia G2G zmluvy o obstaraní bojových obrnených vozidiel 8x8 od fínskej spoločnosti PATRIA. Svojou účasťou sa Slovensko po dlhoročnej prestávke predstavilo pod záštitou agentúry Slovakia Travel na veľtrhu cestovného ruchu – *MATKA* v Helsinkách. Značka Good Idea Slovakia a slovenský cestovný ruch bol prezentovaný aj v rámci projektu *Mesiace frankofónie*. Spolupráca v oblasti vedy, výskumu, inovácií bola podporená v rámci projektu *SMART PSK – kvalitnejšia budúcnosť* v spolupráci so zástupcami Prešovského samosprávneho kraja a Prešovskej univerzity. Misia bola zameraná na získanie poznatkov a skúseností o inovatívnych prístupoch a smart koncepciách v oblasti školstva, regionálneho rozvoja, cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce a efektívneho riadenia samosprávy.

K rozvoju bilaterálnej spolupráce v ekonomickej oblasti s **Estónskom** prispela oficiálna návšteva estónskeho prezidenta v Košiciach, ktorá bola venovaná o. i. školstvu a digitalizácii.

Slovenský cestovný ruch sa v **Lotyšsku** podarilo zviditeľniť prostredníctvom národného stánku na 28. ročníku medzinárodného veľtrhu *Balttour 2023* v Rige. Mapovaniu možností diverzifikácie dodávok zemného plynu na Slovensko prostredníctvom

existujúcich a pripravovaných LNG terminálov bola venovaná pracovná návšteva ŠTAT MH SR.

Vo vzťahu k **Belgicku** bol na výstave *DizajnXpo* v Kortrijku úspešne prezentovaný projekt slovenského dizajnu Shelfium (víťaz Slovak Design Award 2021). Shelfium získalo tri z piatich možných ocenení a patrilo medzi top vystavovateľov.

Dánsko patrí medzi lídrov v oblasti smart cities. S cieľom zdieľania skúseností v oblasti klimatickej adaptácie a budovania inteligentných miest bola do Dánska organizovaná študijná cesta 15 primátorov, zástupcu SHMÚ a troch neštátnych subjektov na tému čistota ovzdušia v mestách.

Významnou udalosťou z pohľadu ekonomickej diplomacie na **Ukrajine** bola konferencia *First International Defense Industries Forum* zameraná na prezentáciu potrieb ukrajinského zbrojárskeho sektora. Za Slovenskú republiku sa fóra zúčastnil, spolu s početnou podnikateľkou misiou, minister obrany SR. K diskusii ohľadom obnovy ukrajinského hospodárstva po vojenskom konflikte významne prispeli dve samostatné a súčasne na seba nadväzujúce klastrové podujatia v Košiciach - *Prvá národná klastrová konferencia* a medzinárodná konferencia *Clusters meet Regions*. Základom bolo predstavenie možností spolupráce a integrácie ukrajinských klastrov a firiem do hodnotových reťazcov EÚ. V rámci podujatia zaznamenala Slovenská inovačná a energetická agentúra (ďalej len „SIEA,“) viacero žiadostí a podnetov na zorganizovanie okrúhlych stolov a vzájomných stretnutí s ukrajinskými klastrami a asociáciami, ktoré boli realizované v priebehu roka 2023. S cieľom umožniť slovenským firmám prezentovať svoje produkty bol organizovaný národný stánok na, v Poľsku organizovanej, konferencii *Rebuild Ukraine 2.0*.

Slovensko sa stalo inšpiráciou pre projekt prvého chorvátskeho satelitu CroCube, ktoré s **Chorvátskom** zdieľalo cenné skúsenosti z unikátneho vedeckého projektu prvého slovenského satelitu skCUBE

umiestneného na obežnú dráhu okolo Zeme v roku 2017. Minister hospodárstva SR zastupoval Slovensko počas 4. ministerského zasadnutia *Partnerstva pre transatlantickú spoluprácu v oblasti energetiky a klímy* v Záhrebe. Zároveň uskutočnil bilaterálne rokovanie s chorváckym ministrom hospodárstva a udržateľného rozvoja zamerané na diverzifikáciu energetických dodávok a dopravných trás. Tejto téme sa venovala aj pracovná návšteva ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorý súčasne zastupoval Slovensko na 1. medzinárodnej konferencii k humanitárnemu odmiňovaniu Ukrajiny. Začiatkom roka bola organizovaná účasť slovenských subjektov na medzinárodnej výstave poľnohospodárstva a potravinárstva *VIROEXPO 2023* vo Virovitici a na – v Chorvátsku historicky najväčšom – *Medzinárodnom poľnohospodárskom veľtrhu* v Bielovare. Slovenské firmy aktívne participovali na veľtrhu *Modular Homes Expo 2023* v Záhrebe a na veľtrhu *Biograd Boat Show* v Biograde.

Vo vzťahu k **Srbsku** malo Slovensko svoje zastúpenie na konferencii o dopravných technológiách a službách *South East Europe Mobility 2023*.

Rok 2023 pokračoval dynamikou návštev na najvyššej úrovni aj v **Rumunsku**. Prezidentka SR s delegáciou reprezentovala Slovensko na 8. samite *Iniciatívy Trojmorja* v Bukurešti. Témou bolo budovanie infraštruktúrnych prepojení v oblasti dopravy, energetiky a digitálnej sféry. Na podnikateľskom fóre sa zúčastnili i slovenskí podnikatelia. Veľká pozornosť bola venovaná otázke znižovania závislosti na dodávkach energetických surovín. S osobitným veľvyslancom prezidenta USA pre klímu J. Kerryom diskutovala prezidentka SR Z. Čaputová aj o prehĺbení spolupráce v oblasti energetickej bezpečnosti a nízkouhlíkových technológií. J. Kerry na okraj samitu vyhlásil úspešných uchádzačov v medzinárodnej

súťaživ rámci projektu *Phoenix*, medzi ktorých patrili i Slovenské elektrárne.

Aj v roku 2023 bola poskytovaná súčinnosť slovenským spoločnostiam v **Moldavsku** prostredníctvom nadväzovania relevantných kontaktov. Tému dopravy bola venovaná pracovná návšteva ŠTAT MD SR v Kišiňove. Súčasťou návštevy bola účasť na zasadnutí Riadiaceho výboru EÚ k štúdii Jaspers ohľadom transformácie širokorozchodných železníc v Moldavsku a na Ukrajine na európsku normu.

V prvom polroku 2023 sa v **Čiernej Hore** uskutočnila podnikateľská misia zameraná na odvetvie potravinárstva a horeca. Misie sa zúčastnilo 40 slovenských účastníkov. S cieľom podporiť cestovný ruch bola počas leta ustanovená pravidelná letecká linka na Slovensko. Priame lety z Podgorice do Bratislavy sa od júna do septembra 2023 uskutočňovali dvakrát do týždňa.

V **Bosne a Hercegovine** bolo realizované prezentačné podujatie pri príležitosti exkluzívneho módného podujatia s medzinárodným zastúpením – *European Fashion Passport Sarajevo 2023*, na ktorom sa odprezentovalo šesť slovenských módných

dizajnérov. Aktivita podporila prezentáciu značky Good Idea Slovakia.

Významným aktom bolo podpísanie dohody medzi Slovenskom a **Albánskom** o zamedzení dvojitého zdanenia. V závere roka smerovala do Albánska podnikateľská misia Trnavskej komory SOPK s účasťou na podujatí *International Trade Fair* v Tirane.

Rok 2023 bol vo vzťahu ku **Grécku** sústredený na podporu prieniku slovenských firiem na grécky trh cez podporu ich participácie na významných stredomorských veľtrhoch. Slovensko sa prezentovalo na medzinárodnom veľtrhu zbrojárskeho a obranného priemyslu DEFEA v Aténach formou aktívnej účasti 12 zbrojárskych firiem. SR zastupoval na podujatí ŠTAT MO SR. Pozitívny impulz pre rozvoj obrannej spolupráce znamenal podpis MoU medzi Slovenskom a Gréckom v oblasti obrannej a bezpečnostnej politiky, vojenskej oblasti a vyzbrojovania. S cieľom podporiť prienik a obchodné väzby slovenských potravinárskych firiem na grécky trh malo Slovensko svoje zastúpenie v podobe národného stánku na veľtrhu *FOOD EXPO*. Slovensko, ako krajinu s vysokým potenciálom v oblasti umelej inteligencie, prezentoval zastupiteľský úrad na konferencii ku kybernetickej bezpečnosti - *ESET European Cybersecurity Day* v Aténach. Za účelom propagácie aktívneho cestovného ruchu SR bol realizovaný slovenský stánok na najvýznamnejšom veľtrhu cestovného ruchu v Grécku – *Philoxenia 2023*. V septembri spustená priama letecká linka medzi Aténami a Bratislavou prináša potenciál pre posilnenie celého spektra vzájomných vzťahov. S cieľom podporiť udržateľnosť leteckého spojenia bol zorganizovaný *Press Trip zástupcov gréckych médií na Slovensko*, ktorý priniesol intenzívne mediálne pokrytie o Slovensku.

Ťažiskovou aktivitou v oblasti inovácií bola konferencia *Reflect* v Limassole, ktorá už tradične tvorí základ komplexného ekosystému na podporu inovačnej výmeny Slovenska a **Cypru**. Na konferencii sa formou

prezentačných stánkov zúčastnilo rekordných vyše 400 slovenských start-upov a inovačných spoločností. V spolupráci so SARIO, Cypersko-slovenskou obchodnou asociáciou a honorárnym konzulátom SR (ďalej len „HK SR“) v Limassole bola zorganizovaná podnikateľská misia. Slovensko bolo prezentované aj na medzinárodnom turistickom veľtrhu *TRAVEL EXPO CYPRUS 2023* v Nikózii. Slovenská republika, ako vhodná destinácia pre štúdium na vysokej škole, bola prezentovaná na podujatí *Postgraduate Studies Fair* na Cyprus University of Technology, ako aj na veľtrhu vzdelávania *EU Study Fair*. Tento je považovaný za najvýznamnejší veľtrh o možnostiach štúdia v členských štátoch EÚ a Štipendijného programu EÚ. Najväčší záujem bol prejavovaný o štúdium medicíny v anglickom jazyku na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

AMERIKA

Slovenská diplomacia aktívne podporovala spoluprácu s **USA** v oblasti energetiky s cieľom posilniť energetickú bezpečnosť Slovenska a plnenie záväzkov v oblasti boja proti klimatickým zmenám. V marci podpísalo MH SR s Ministerstvom obchodu USA Spoločnú deklaráciu vo veci priemyselnej a obchodnej spolupráce v sektore energetiky. V rámci grantovej výzvy Projekt Phoenix sa SR podarilo získať grant Ministerstva zahraničných vecí USA (ďalej len „MZV USA“) na štúdiu uskutočniteľnosti inštalácie malého modulárneho reaktora (SMR) na Slovensku, ako aj na hostovanie medzinárodnej konferencie MZV USA venovanej tejto téme v Bratislave. Oblasť energetiky bola venovaná aj pracovná návšteva USA MiH SR P. Dovhuna, ktorý sa stretol s americkou ministerkou energetiky J. Granholm, aby diskutovali o ďalších konkrétnych formách spolupráce v jadrovej energii. Okrem jadra sa spolupráca sústredila aj na LNG, na prepojenie relevantných

partnerov na Slovensku s dôležitými US firmami, ktoré ťažia a prepravujú skvapalnený plyn (osobné B2B stretnutia vo Washingtone, D.C. a v Bratislave). Energetickej bezpečnosti a diverzifikácii bola venovaná konferencia k energetickej bezpečnosti v regióne strednej a východnej Európy (ďalej len „SVE“) spoluorganizovaná s americkým think-tankom Atlantic Council a privátna diskusia k energetickej bezpečnosti a diverzifikácii v SVE, pripravená v spolupráci s renomovaným think-tankom CEPA. Hmatateľným rozšírením spolupráce bola oblasť poľnohospodárskych inovácií, ktorá vyústila do účasti zástupcov Poľnohospodárskej univerzity v Nitre na *Poľnohospodárskom sympóziu V4* vo Washingtone a následnom výjazde do Pennsylvánie, kde boli nadviazané kontakty v oblasti inovácií s Univerzitou v Harrisburgu a Ministerstvom poľnohospodárstva štátu Pennsylvánie. Digitalizácia a využitie kvantových počítačov boli predmetom pracovnej cesty ministra investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR P. Balíka vo Washingtone a New Yorku. Slovenskej strane sa podarilo sformalizovať dialóg o najnovších riešeniach v oblasti umelej inteligencie a kvantových výpočtov, s cieľom prípadného využitia v domácom hospodárstve. Počas návštevy bolo podpísané MoU medzi MIRRI SR a Institute of Electrical and Electronics Engineers. Technologické a inovatívne slovenské spoločnosti mali začiatkom roku 2023 šancu prezentovať svoje produkty a riešenia počas najväčšej technologickej výstavy *CES Las Vegas*. Podnikateľskej misie, realizovanej v spolupráci so SARIO, sa zúčastnilo 12 firiem, primárne zo sektorov smart cities, robotiky, virtuálnej reality či 3D modelovania. V spolupráci s novou krajskou diaspórou sa podarilo prepojenie organizácií na Východnom a Západnom pobreží pod hlavičkou *SlovakPRO Summit*. S dôrazom na rozvoj obchodno-ekonomických vzťahov

boli formálne otvorené dva nové honorárne konzuláty – v Atlante a v Los Angeles.

Už tradične mal slovenské zastúpenie najväčší veľtrh cestovného ruchu *Travel and Vacation Show*, ktorý sa koná v **Kanade**. V rámci predsedníctva SR vo formáte V4 bol v spolupráci s veľvyslanectvami ČR, Maďarska a Poľska zorganizovaný hybridný webinár zameraný na vesmírny priemysel. Webinár poslúžil ako platforma na prezentovanie aktuálnych aktivít a možností spolupráce v oblasti vesmírneho priemyslu. Široká škála spoločností a jednotlivcov z globálneho technologického priemyslu sa v Toronte stretla na technologickej konferencii *Collision*. Okrem technologických gigantov konferencia priťahla aj veľké množstvo start-upov, medzi ktorými mali svoje zastúpenie aj subjekty zo Slovenska.

Nové impulzy pre rozvoj regionálnej spolupráce s **Mexikom** priniesla pracovná návšteva ŠTAT MO SR, ktorý sa zúčastnil na veľtrhu *FAMEX* - najväčšej leteckej výstave v Latinskej Amerike zameranou na civilné a vojenské letectvo, leteckú bezpečnosť a obranný sektor.

Obchodno-ekonomická spolupráca s **Kubou** bola zameraná hlavne na oblasť vedy, výskumu a inovácií. V roku 2023 bola ekonomickou diplomaciou poskytnutá súčinnosť 14-tim slovenským spoločnostiam, ktoré majú záujem o rozšírenie podnikateľských aktivít v regióne.

ÁZIA

Stredná Ázia a Južný Kaukaz

Ekonomická dimenzia zahraničnej politiky s **Kazachstanom** a krajinami Strednej Ázie zohrávala v minulom roku významnú úlohu. Hlavná forma spolupráce s Kazachstanom bola v oblasti obranného priemyslu. V januári bolo podpísané MoU medzi slovenskou spoločnosťou pôsobiacou v obrannom priemysle a Ministerstvom obrany Kazachstanu, týkajúce sa delaborácie

streliva v rámci modernizácie a predĺženia životného cyklu munície a ekologickej likvidácii munície. Spolupráca strán memoranda pokračovala návštevou kazašskej delegácie na Slovensku, ktorá uskutočnila rokovania na MO SR. Návšteva vyústila do podpisu MoU v oblasti opravy a likvidácie munície v muničných skladoch v Kazachstane. Pod záštitou Stáleho zastúpenia SR pri EÚ sa uskutočnil workshop *Spolupráca slovenských organizácií v regióne Strednej Ázie* v oblasti vôd, vodného manažmentu a budovania systémov monitorovania bezpečnosti priehrad v Kazachstane. Workshopu sa zúčastnili zástupcovia slovenských spoločností, SHMÚ, Medzinárodného centra na hodnotenie vôd a Ministerstva ekológie a prírodných zdrojov Kazašskej republiky. Slovenské organizácie pôsobiace v tejto oblasti patria k hlavným partnerom v regióne. Stretnutie objasnilo možnosti národných a EÚ zdrojov financovania, prehľadilo diskusiu s delegáciami štátov Strednej Ázie a konkretizovalo potreby regiónu v oblasti vodného hospodárstva a bezpečnosti vodných stavieb.

S cieľom posilniť vzájomné obchodné vzťahy smerovali na Slovensko v roku 2023 3 podnikateľské misie z **Uzbekistanu** a jedna z **Tadžikistanu**.

Obchodno - ekonomická spolupráca s **Azerbajdžanom** bola realizovaná prostredníctvom projektu *Smart Village Baš Garvand* v Karabachu a projektu digitalizácie dátových leteckých údajov pre manažment leteckej prevádzky. Do Azerbajdžanu smerovala podnikateľská misia 8 slovenských podnikateľských subjektov. Aktívne participovali na veľtrhu *International Astronautical Congress (IAC) 2023*, na ktorom bol zúčastneným partnerom predstavený slovenský vesmírny priemysel. Podujatie umožnilo prepojenie Slovenska so svetovým vesmírnym klastrom, nadviazanie spolupráce na bilaterálnych projektoch, ako aj na projektoch v rámci Európskej vesmírnej agentúry. V júni bola ministrami

zahraničných vecí oboch krajín podpísaná *Zmluva medzi Slovenskou republikou a Azerbajdžanskou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovým únikom*.

V **Arménskej republike** absolvoval ŠTAT MH SR rokovania na viacerých rezortoch – na Ministerstve hospodárstva, Ministerstve pre územnú správu a infraštruktúru, na Ministerstve pre vyspelé technológie. Súčasťou programu boli diskusie a prezentácie predstaviteľov slovenských spoločností s vedením jadrovej elektrárne Metsamor.

V Slovenskej republike sa v spolupráci s Eximbankou SR uskutočnilo podujatie *Exportný klub*, ktorého cieľom bolo posilniť slovensko-gruzínske ekonomické vzťahy, a to najmä prostredníctvom identifikovania prienikov a príležitostí pre slovenské podnikateľské subjekty v **Gruzínsku**. Na podujatí sa zúčastnili vysokí štátni predstavitelia oboch krajín.

Východná Ázia

Čínska ľudová republika patrí do prvej desiatky najvýznamnejších hospodárskych partnerov Slovenskej republiky. V spolupráci s Centrom EÚ na podporu malého a stredného podnikania bol realizovaný proexportný webinár pre 17 slovenských mliekarenských spoločností. Ekonomický potenciál SR bol prezentovaný na viacerých veľtrhoch a výstavách, na medzinárodnej výstave *CIIE 2023* a *China-CEEC Expo 2023*, výstave provinčnej úrovne *Jiangsu Agriexpo 2023* a *Zhejiang International Friendship Cities Exchange Exhibition* a výstave komerčného charakteru *SIAL Shanghai 2023* a *FHC 2023 Shanghai Global Food Trade Show*. Exportné možnosti a investičné prostredie na Slovensku boli prezentované na podujatiach *Slovak Business Day*, *CCPIT Pudong*, *Medzinárodný deň v Hangzhou*, *China International Fair for Investment and Trade*, *Xiamen*, *World Digital Economy Forum* v *Hangzhou*, či prostredníctvom obchodno-ekonomickej návštevy diplomatov v meste

Ningbo. Zásadným projektom pre vytvorenie trvalej podpory exportu slovenských komodít a propagácie cestovného ruchu bolo zriadenie digitálneho národného pavilónu Slovenskej republiky na *JD.com*, najväčšej platforme elektronického obchodu v Číne. Po piatich rokoch boli obnovené rokovania Slovenskej republiky s colnou správou CN. Slovensko bolo zároveň odstránené zo zoznamu krajín s ochorením hovädzieho dobytku BSE.

V marci sa misia slovenských podnikateľov zúčastnila na podujatí *Smart Cities Summit and Expo* v Taipei a v Kaohsiungu. Obe podujatia ponúkli slovenským delegátom možnosť získať kontakty na potenciálnych partnerov na **Taiwane**, ale i v širšom regióne Indo-pacifiku. Začiatkom júna sa v Taipei uskutočnilo *3. zasadnutie slovensko-taiwanskej komisie pre hospodársku spoluprácu*. Strany uzavreli dve rezortné memorandá o spolupráci – v oblasti zdravotníctva a kultúry. Významným aktom v rámci komisie bola investícia taiwanského *Investičného fondu pre strednú a východnú Európu* (cez správcu Taiwania Capital) do jednej zo slovenských spoločností, ktorá je globálnym lídrom smart odpadového hospodárstva. Úspechom boli aj dve MoU medzi Taiwanským inštitútom priemyselných technológií (ITRI), Slovenskou akadémiou vied (SAV) a Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave (STU BA), zamerané na vytvorenie dvoch špičkových laboratórií v oblasti výskumu a produkcie. Fakulta manažmentu Univerzity Komenského v Bratislave (UK BA) podpísala spoluprácu s 3 taiwanskými univerzitami. Podarilo sa nadviazať spoluprácu medzi Slovenskou zdravotníckou univerzitou (SZU) v Bratislave a Yuanpei University of Medical Technology v Hsinchu, ktorá poskytne možnosť študentských a učiteľských mobilit, ako aj spoluprácu na vývoji zdravotníckych zariadení a postupov. V novembri bol usporiadaný týždeň slovenskej kultúry a gastronómie *SloWeek* v mestách Taichung

a Taipei. Išlo o sériu kultúrnych a gastronomických podujatí, na ktorých boli predstavené slovenské potravinárske a ľudovo-umelecké výrobky.

V **Japonsku** bol v spolupráci so SARIO organizovaný investičný seminár pod názvom *Developing your business in Slovakia*. Cieľom podujatia bolo prezentovať Slovensko ako atraktívnu destináciu pre japonské investície. S rovnakým cieľom sa konala návšteva ŠTAT MH SR, počas ktorej rokoval so zástupcami Ministerstva hospodárstva, obchodu a priemyslu JP, zástupcom Japonskej banky pre medzinárodnú spoluprácu a ekonomickým poradcom japonského predsedu vlády.

Juhovýchodná Ázia a Oceánia

V máji sa konala misia podnikateľov z **Južnej Kórei**, ktorá na Slovensku uskutočnila 70 B2B rokovaní a zúčastnila sa rokovaní na Úrade vlády SR a na fóre Globsec. Slovenské spoločnosti boli podporené a prezentované na výstavách *Smartech*, *Robotworld*, *Seoul Wine and Spirit*, *K beauty* a *KIAF*.

Do **Thajska** smerovali dve slovenské spoločnosti na podujatie *Dialóg V4 – Thajsko* o využívaní umelej inteligencie pre priemysel. Slovenské podnikateľské subjekty mali svoje zastúpenie na *2. veľtrhu Defense and Security 2023*.

V apríli sa uskutočnila podnikateľská misia slovenských podnikateľských subjektov do **Vietnamu** na veľtrh *Vietnam Expo 2023*. Misie sa zúčastnilo 17 slovenských spoločností najmä zo sektora informačno-komunikačných technológií. Okrem veľtrhu navštívili slovenskí podnikatelia tri top hanojské inovatívne spoločnosti a dve obchodné komory v Hočiminovom meste. Súčasťou misie bola návšteva dvoch prestížnych technických univerzít v Hanoji. Možnosti štúdia na Slovensku, študijne programy, kultúra a života na Slovensku boli prezentované prostredníctvom národných stánkov na najväčšom európskom podujatí

vo Vietname – veľtrhu *Study in Europe* (prvý v Hočiminovom meste, druhý v Hanoji). Záujem o rozvoj spolupráce v oblasti vyššieho vzdelávania prejavili dve slovenské univerzity. Delegácia STU BA rokovala s technickými univerzitami v Hočiminovom meste a rokovania delegácie Technickej univerzity v Košiciach (TUKE) o možnostiach spolupráce s univerzitami v Hanoji, Da Nangu a Hočiminovom meste.

V **Indii** sa konala sektorovo orientovaná podnikateľská misia firiem z oblasti zbrojárskeho priemyslu, ktorá sprevádzala MiZV EZ SR počas jeho pracovnej cesty. Súčasťou misie bolo podnikateľské fórum pod názvom *Slovak Defence Technologies Day*, či rokovania so zástupcami akvizíčných útvarov na Ministerstve obrany Indie. Spoluprácu v oblasti zbrojárskeho priemyslu podporila participácia na podujatí *Bengal Global Business Summit* v Kalkate a 2. kolo webinára o možnostiach Slovensko – Indickej spolupráce v obrannom priemysle. Pracovnú cestu ministra hospodárstva SR sprevádzala podnikateľská misia 23 inovatívnych MSP. Podnikatelia sa v rámci misie zúčastnili na *Medzinárodnom veľtrhu Smart Cities Expo & Convergence India*. Jednou z hlavných udalostí bolo *11. zasadnutie slovensko-indickej zmiešanej komisie pre hospodársku spoluprácu* v Bratislave.

Vo vzťahu k **Indonézii** bola primárna pozornosť venovaná podpore slovenských firiem segmentu civilného letectva. V roku 2023 bola podpísaná *Dohoda o obrannej*

spolupráci a vojensko-technickej spolupráci medzi ministerstvami obrany Slovenska a Indonézie a *Letter of Intent* medzi Slovenskou asociáciou cestovných kancelárií a cestovných agentúr a Indonézskou asociáciou cestovných operátorov. V spolupráci so Slovenskou akademickou informačnou agentúrou sa Slovensko prezentovalo prostredníctvom slovenského virtuálneho stánku na veľtrhu *ASEAN-EU Higher Education Fair*.

V roku 2023 sa v **Austrálii** konala konferencia *Security & AV Integrate Expo*, na ktorej mali svoje zastúpenie 3 slovenské spoločnosti.

Významným aktom v relácii k **Novému Zélandu** bolo podpísanie dohody medzi Slovenskom a Novým Zélandom o zamedzení dvojitého zdanenia v septembri 2023.

Bližky a Stredný východ

Do **Spojných arabských emirátov** smerovala návšteva prezidentky SR v rámci COP28. Sprievodná podnikateľská misia bola zameraná na zelené technológie, obnoviteľné zdroje a energetickú efektívnosť. Prostredníctvom národného stánku sa Slovensko už tradične prezentovalo na medzinárodnom obrannom veľtrhu *IDEX 2023*. Veľtrhu sa zúčastnilo 7 slovenských MSP zo sektoru obranného priemyslu. Národný stánok malo Slovensko na veľtrhu *Middle East Energy 2023* s účasťou 7 MSP elektrotechnického priemyslu. Účasť slovenských firiem bola podporená na ďalších svetových výstavách *The Big5 2023*, *GULFOOD*

2023, *Gitex Technology Week 2023* a *Index 2023*.

Jedným z úspechov ekonomickej diplomacie v súvislosti s **Tureckom** bolo predĺženie pozorovateľského štatútu SR v Organizácii Čiernomorskej hospodárskej spolupráce na rok 2023⁶. Predseda Rady Slovenských exportérov sa zúčastnil 10. svetového kongresu tureckej podnikateľskej diaspóry v Istanbule a prezident Zväzu logistiky a zasielateľstva SR na seminári k problematike posilnenia spolupráce v oblasti logistiky v rámci širšieho Čiernomorského regiónu.

Spolupráca s **Izraelom** sa v roku 2023 sústredila najmä na podporu prepájania slovenských a izraelských spoločností. V januári sa uskutočnila inováčná podnikateľská misia 50 zástupcov akceleratorov, start-upov a akademickej obce vedená ŠTAT MH SR. Na programe bola okrem iného účasť na konferencii *Slovakia – The Technology Talent Hub* a na podujatiach *DLD Innovation Festival* a *Cyber Tech Global 2023*. Slovensko bolo zastúpené prostredníctvom národného stánku *Slovakia Travel*

na prestížnom veľtrhu cestovného ruchu *IMTM 2023*. Na podujatí sa zúčastnil minister dopravy SR, ktorý zároveň absolvoval bilaterálne rokovanie s ministrom cestovného ruchu IL, spojené s podpisom memoranda o spolupráci. V oblasti cestovného ruchu bolo v roku 2023 dôležitým míľnikom spustenie priameho leteckého spojenia medzi Piešťanmi a Tel Avivom (máj – október 2023). Ekonomický rozmer mala oficiálna návšteva PV SR v marci 2023. Súčasťou delegácie boli ŠTAT MH SR, ŠTAT MO SR a ŠTAT MF SR, zástupcovia Slovak Investment Holdingu, fondu Venture to Future Fund a vedeckej obce. Vysoko prínosnou aktivitou bolo rokovanie o ekonomickej a inováčnej spolupráci, ktoré sa uskutočnilo v Jeruzaleme v septembri 2023 pod vedením ŠTAT MH SR.

Hlavnou udalosťou v **Saudskej Arábii** bola podnikateľská misia 33 slovenských firiem a štátnych inštitúcií pôsobiacich najmä v oblasti IT, stavebníctva a turizmu. Na programe bolo saudsko-slovenské podnikateľské fórum v Rijáde a v Damme, networkingové podujatie v Private Investment Found Co-Founder, stretnutie s riaditeľom pre investície NEOM, návšteva turistického veľtrhu *Riyadh Travel Fair*, kontraktačného veľtrhu *Future Projects Forum* a networkingové podujatie s podnikateľmi v Damme. V novembri sa uskutočnila návšteva saudského ministra hospodárstva v Bratislave. Počas návštevy bola podpísaná Zmluva medzi Slovenskom a Saudskou Arábiou o zamedzení dvojitého zdanenia v oblasti daní z príjmov a zabránení daňovému úniku a tiež MoU medzi Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou (SOPK) a saudskoarabskou Federáciou obchodných a priemyselných komôr. Slovenské firmy sa zúčastnili v Saudskej Arábii viacerých veľtrhov – *LEAP Expo*, *Riyadh Travel Fair*, *Saudi Entertainment and Amusement Expo*, *Black Hat Middle East and Africa*, *Foodex Saud* a *Global Health Saudi*.

S Egyptom sa podarilo v minulom roku sfinalizovať Zmluvu o hospodárskej spolupráci medzi MH SR a Ministerstvom medzinárodnej spolupráce Egypta. Prostredníctvom projektu ekonomickej diplomacie bola podporená účasť 3 firiem pôsobiacich v oblasti obrannej techniky na výstave *EDEX 2023* v Káhire.

⁶ Štatút pozorovateľa skončil pre Slovensko 31.12.2023.

Do **Ománu** smerovala pracovná cesta podpredsedu vlády pre legislatívu a strategické plánovanie, ktorá bola príležitosťou na predstavenie inovatívnych riešení zavádzaných na Slovensku v oblasti digitálnej transformácie s dôrazom na územné plánovanie a automatizáciu rozhodovacích procesov. V máji sa v Maskate realizovalo podnikateľské fórum organizované v spolupráci s Ománskou obchodnou a priemyselnou komorou a SARIO. Súčasťou programu boli rokovania v štátnej ománskej agentúre na podporu investícií Invest Oman Lounge.

AFRIKA

K oživeniu dialógu s Tuniskom prispelo rokovanie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR M. Wlachovského s ministrom zahraničných vecí **Tuniskej republiky** Nabilom Ammarom na okraj 78. Valného zhromaždenia OSN v New Yorku. Stretnutie potvrdilo obojstranný záujem o posilnenie spolupráce v hospodárskej oblasti.

Vo februári bola realizovaná podnikateľská misia 18 slovenských spoločností do **Tanzánie** a **Keňe**, ktoré v oboch krajinách participovali na biznis fórach. Na okraj obchodného fóra v Keni bolo podpísané MoU medzi SARIO a kenskou obchodnou komorou KEPKA. V nadväznosti na obchodnú misiu v Keni sa konalo historicky prvé kensko-slovenské obchodné fórum

organizované v Bratislave. Fórum bolo orientované na oblasti bývania, zdravotníctva, potravinárskeho priemyslu a turizmu. Na gastronomickom veľtrhu *The Kenyan Hospitality Event* mali možnosť prezentovať svoje výrobky štyri slovenské spoločnosti v spoločnom stánku pod názvom Slovak Liqueur Industry. Prostredníctvom nástroja Oficiálnej rozvojovej spolupráce SR na zdieľanie slovenskej expertízy pricestovala na Slovensko kenská vládna delegácia. Delegácia absolvovala pracovné stretnutia s agentúrou SARIO a slovenskými partnermi z oblasti kybernetickej bezpečnosti.

PROJEKTOVÁ SCHÉMA EKONOMICKEJ DIPLOMACIE

Hlavným finančným nástrojom podujatí rezortu diplomacie je etablovaná **Projektová schéma na podporu ekonomickej diplomacie**. Zameriava sa na podporu prieniku slovenských spoločností na zahraničné trhy. Ekonomickí diplomati proaktívne vyhľadávajú príležitosti v teritóriu a umožňujú podnikateľským subjektom zapojiť sa do niektorého z piatich typov aktivít: podnikateľskej misie, kooperačného podujatia, odborného podujatia, prezentačného podujatia a účasti na veľtrhu alebo výstave. Konečným prínosom na strane firiem je podpora ich exportu, výrobnéj spolupráce, transferu know-how alebo investičné aktivity.

V roku 2023 bolo zrealizovaných **29 projektov ekonomickej diplomacie** v celkovej hodnote **133 194,33 EUR**, do ktorých bolo zapojených 321 MSP. SOPK v spolupráci s MZVEZ SR a ZÚ SR zrealizovala 4 projekty v hodnote 40 146 EUR. Celkovo sa na projekty ekonomickej diplomacie vynaložila za minulý rok suma 173 340,33 EUR. Detailný zoznam projektov ekonomickej diplomacie s uvedením teritória, sektorového zamerania a počtu podporených domácich subjektov tvorí prílohu dokumentu.

Projektová schéma ekonomickej diplomacie v roku 2023

Názov podujatia	Krajina	Sektor	Počet subjektov
Kooperačné podujatie "V4 Tourism Workshop"	Nemecko (Mníchov)	Cestovný ruch	6
Propagácia a podpora slovenských potravinárskych výrobkov na veľtrhu „FoodExpo 2023“	Grécko (Atény)	Potravinárstvo	4
Inovačná misia v Izraeli spojená s účasťou na podujatí „DLD Innovation Festival“	Izrael (Tel Aviv)	Inovácie	35
Podnikateľská misia Keňa/ Tanzánia	Keňa (Nairobi)	Multisektorové	18
Účasť na veľtrhu „Smart Cities Expo 2023“	India (Dillí)	Multisektorové	21
Národný stánok SR, účasť na výstave „ReBuild Ukraine 2023“	Poľsko (Varšava)	Multisektorové	13
Propagácia a podpora slovenských podnikateľských subjektov v obrannom priemysle na veľtrhu „IDET Brno 2023“	Česká republika (Brno)	Obrana	5
Propagácia a podpora slovenských podnikateľských subjektov v obrannom priemysle na veľtrhu obranného priemyslu „DEFEA 2023“	Grécko (Atény)	Obrana	9
Prezentačné podujatie cestovného ruchu vo Švajčiarsku	Švajčiarsko (Baden, Bern)	Cestovný ruch	3
Prezentácia Slovenska na 24. ročníku turistického veľtrhu „Travel Expo Cyprus 2023“	Cyprus (Nikózia)	Cestovný ruch	2
Podnikateľská misia zameraná na robotizáciu, digitálne zdravotníctvo a digitálnu transformáciu do Berlína	Nemecko (Berlín)	Robotizácia, digitalizácia	24
Prezentačné podujatie slovenských potravinárskych subjektov počas „Street Festu“	Rakúsko (Viedeň)	Potravinárstvo	5
"ECO Solidarity (ECO S) – 2. účasť Slovenska na veľtrhu ICFF New York + WantedDesign Manhattan 2023	USA (New York)	Zelené technológie	1
Podnikateľská misia SK firiem v Saudskej Arábii	Saudská Arábia (Rijád, Dammam)	Multisektorové	31
„Seminár V4 – Thajsk“ o o využívaní umelej inteligencie pre spoločnosť a priemysel	Thajsko (Bangkok)	IT	9
Podnikateľská misia spojená s účasťou na GLOBSEC (DTV) 2023 v rámci koncepcie Robotiky medzi SR a KR v SR	Slovenská republika (Bratislava)	Robotika	14
Odborné podujatie – prezentačná konferencia a B2B networking slovenských a zahraničných firiem v oblasti leteckého a vesmírneho priemyslu	Francúzsko (Paríž)	Letecký, vesmírny priemysel	6
Národný stánok SR, účasť na výstave „ReBuild Ukraine 2.0.“	Poľsko (Varšava)	Kybernetická bezpečnosť	5
Účasť na výstave (národný stánok) Slovak Liquor Industry- International Exhibition for the Hospitality Sector	Keňa (Nairobi)	Potravinárstvo	4
Prezentačné podujatie v rámci inovačnej konferencie „ReflectFest 2023“	Cyprus (Nikózia)	Inovácie	13
Účasť na najväčšej security & AV Intergate výstave v Austrálii	Austrália (Sydney)	Bezpečnosť	2
Účasť na veľtrhu: „Portugal Smart Cities Summit“	Portugalsko (Lisabon)	Multisektorové	5
Prezentačné podujatie pri príležitosti „European Fashion Passport Sarajevo 2023“	Bosna a Hercegovina (Sarajevo)	Módny priemysel	4
Účasť na konferencii WEB Summit v Lisabone	Portugalsko (Lisabon)	Multisektorové	4
Účasť slovenských firiem na veľtrhu obranného priemyslu „EDEX 2023“	Egypt (Káhira)	Obrana	7
Účasť na výstave „Design nation“	Belgicko (Kotrijk)	Architektúra	3
Propagácia a podpora slovenských potravinárskych firiem na veľtrhu výrobcov privátnych značiek „Future Private Labels Expo“	Poľsko (Kielce)	Potravinárstvo	12
Možnosti zapojenia sa slovenských podnikateľov do verejného obstarávania v Rakúsku	Rakúsko (Viedeň)	Multisektorové	80
Podnikateľská misia Španielske kráľovstvo/Madrid	Španielsko (Madrid)	Multisektorové	7
PROJEKTY SOPK:			
Medzinárodné stretnutie podnikateľov z regiónov strednej a východnej Európy.	Slovenská republika (Trnava)	Multisektorové	26
Trendy rozvoja cezhraničných turistických destinácií	Slovenská republika (Poprad)	Cestovný ruch	68
Účasť slovenských firiem na 61. kontraktových/B2B veľtrhoch módy a obuvi STYL-KABO v Brne	Česká republika (Brno)	Módny priemysel	8
Slovensko-rakúska kooperačná burza	Slovenská republika (Bratislava)	Multisektorové	51